

Sihtasutus Archimedes
Eesti ENIC/NARIC keskus

**Kvalifikatsiooni nimetuse märkimine dokumentides (sealhulgas CVs) ja
andmebaasides/registrites**

JUHEND

Vastavalt Vabariigi Valituse 06.04.2006. a määrusele nr 89 „Välisriigi haridust tõendavate dokumentide hindamise ja akadeemilise tunnustamise ning välisriigi haridussüsteemis antud kvalifikatsiooni nimetuse kasutamise tingimused ja kord” **kasutatakse välisriigi kvalifikatsiooni nimetust originaalis** või translitereerituna ning neid ei tõlgita kui õigusaktidest või välislepingust ei tulene teisti.

Vabariigi Valituse 06.06.2005. a määruse nr 120 „Eesti Vabariigi ja enne 20. augustit 1991. a antud endise NSV Liidu kvalifikatsioonide vastavus” järgi kasutatakse **originaalis** või translitereerituna ka endise **NSV Liidu ja Eesti Vabariigi erinevatel aegadel kehtinud haridussüsteemis välja antud kvalifikatsioone**. Eesti Vabariigi või NSV Liidu kvalifikatsioonide korral võib vajadusel originaalnimetusele lisada tõlke. Tõlke vajadus tekib peamiselt juhul, kui diplomiga omistati kutsekvalifikatsioon ning tõlke läbi ei teki tõlgendamise vabadust ega väärtushinnangu muutmist.

Kvalifikatsiooni nimetuse originaalis kasutamisele viidatakse samuti Lissaboni tunnustamise konventsiooni lisadokumendis ”*Recommendations on Criteria and Procedures for the Assessment of Foreign Qualifications*” (2001), kus on märgitud järgmiselt: ”*As a rule, titles of foreign qualifications should be provided in the original language, without translation*”.

Dokumentides (sealhulgas CVs) ja andmebaasides/registrites (edaspidi *dokumentides*) on soovitatav märkida kvalifikatsiooni väljastanud (**õppe**)**asutuse nimi** samuti **originaalis** või transkribeerituna. Juhul, kui õppeasutus on pärast kvalifikatsiooni andmist muutnud nime, märgitakse kvalifikatsioonile viitamise korral (**õppe**)**asutuse nimi nii nagu see oli kvalifikatsiooni väljaandmise hetkel**. Dokumentide ja andmebaaside korral on korrektne märkida näit. *Bachelor of Science, University of Cambridge*. Igapäevases keelepruugis, mitteametlikes trükistes, ajakirjanduses vm on üldlevinud, et kvalifikatsioonide ja välisriigi õppeasutuse korral kasutatakse vaba tõlget ja kvalifikatsioonide puhul kõlalt sarnast Eesti kvalifikatsiooni nimetust, näit. Cambridge'i ülikooli bakalaureusekraad. Üldrahvaliku arusaamise mõttes ei ole eestindatud variandi kasutamine probleem, kuna nimetatud juhtudel kvalifikatsiooni ja õppeasutuse nimetamise eesmärk pole anda teavet kvalifikatsiooni taseme ja selle tunnustamise kohta.

1. Välisriigi kvalifikatsiooni märkimine

Sõltuvalt eesmärgist või vajadusest märgitakse dokumentidesse kvalifikatsiooni üldnimetus (näit. *maisteri*) või täisnimetus koos üldnimetuse juurde kuuluva laiendiga (näit. *kasvatustieteen maisteri*). Üldjuhul on soovitatav alati kasutada ja märkida kvalifikatsiooni täisnimetus koos üldnimetuse juurde kuuluva laiendiga.

Kuna iga kvalifikatsioon kuulub mingi kindla ja kindlal ajal kehtinud haridussüsteemi või kvalifikatsiooniraamistiku juurde, viidatakse kvalifikatsiooni märkimise korral ka selle andmise aasta. Kvalifikatsiooni andmise aja märkimata jätmine ei anna alati informatsiooni kvalifikatsiooni taseme ja vastavuse kohta, kuna eri aegadel kehtinud haridusastmete süsteemis võidakse kasutada sama nimetusega kvalifikatsiooni. Kvalifikatsiooni andmise aasta viitab, millises süsteemis kvalifikatsioon on välja antud ning kas enne või pärast akrediteerimist või muud toimingut, millest sõltub kvalifikatsiooni tunnustamine.

Välisriigi kvalifikatsiooni puhul on soovitatav alati märkida ka riigi nimi, milles (õppe)asutus tegutseb.

Näited:

2005 – *filosofian maisteri, Tamperen yliopisto* (Soome)

2007 – *Diplom-Ingenieur (FH), Fachhochschule Brandenburg* (Saksamaa)

2008 – *Juris magisterexamen, Stockholms universitet* (Rootsi)

1999 – *Bachelor of Science in Education, Temple University* (USA)

2006 – *Laurea in Scienze Politiche, Università degli studi Cagliari* (Itaalia)

2009 – *National Certificate in Art and Design, The Arts Institute at Bournemouth* (Suurbritannia)

Mõnedes riikides annavad õppeasutused välja haridusdokumendi kahes või enamas keeles ning lisaks ametlikule kvalifikatsiooni nimetusele on antud ka kvalifikatsiooni nimetus inglise keeles. Sellisel juhul on ka kvalifikatsiooni ingliskeelne nimetus vastavas riigis lubatud ja see on samuti ametlik. Näiteks annavad kakskeelseid diplomeid Rootsi kõrgkoolid, kus märgitud võib olla nii *Ekonomie magisterexamen* kui *Master of Science in Economics*. Antud juhul võib kasutada mõlemat või ühte diplomile märgitud kvalifikatsiooni nimetusest, kuna mõlemad on ametlikud. Ingliskeelsetel haridusdokumentidel võib ka õppeasutuse nimi olla ingliskeelne ning kasutada saab õppeasutuse ametlikku ingliskeelset nime.

Mitmed Aasia riigid annavad haridusdokumente ainult inglise keeles, sellisel juhul on kvalifikatsiooni ingliskeelne nimetus käsitletav ametlikuna.

Näited:

2007 – *Bachelor of Arts, Aoyama Gakuin University* (Jaapan)

2008 – *Master of International Relations, Ivane Javakhisvili Tbilisi State University* (Gruusia)

Juhul, kui haridusdokumendile kantud informatsioon ei ole ladina tähestikus, tuleb kasutada transliteratsiooni või transkriptsiooni:

Näited:

1997 – *Bakalavr, Jaroslavskii gosudarstvennoi pedagogičeskii universitet* (Venemaa)

2003 – *prepodovatel psihhologii, Sankt-Peterburgskii gosudarstvennoi universitet* (Venemaa)

2004 – *Doktor silskogospodarskih nauk, Ukrainski deržavni universitet* (Ukraina)

Venemaa haridussüsteemis võidakse anda diplom kõrgema kutsekvalifikatsiooni omistamise kohta vastava nimetusega: jurist, keemik, õpetaja, insener vm. Kvalifikatsiooni üldnimetuseks on siin *diplom spetsialista*, mis aga diplomil ei kajastu. Soovitatav on märkida diplomiga

omistatud kutsekvalifikatsiooni nimetus ning siinkohal on võimalik anda lisaks translitereeritud (või transkribeeritud) originaalnimetusele ka tõlge.

Näited:

2000 – *inžener-stroitel* (ehitusinsener), *Sankt-Peterburgskii gosudarstvennoi tehnišeskii universitet* (Venemaa)

1995 – *prepodovatel fizitšeskoi kulturõ* (kehakultuuri õpetaja), *Moskovskii oblastnoi gosudarstvennoi institut fizitšeskoi kulturõ* (Venemaa)

Keskharidust tõendavate kvalifikatsioonide puhul on üldjuhul haridusdokumendi nimetus ka kvalifikatsiooni nimetuseks.

Näited:

2007 – *General Certificate of Education, Royal Russell School* (Suurbritannia)

1999 – *Maturitätszeugnis, Kantonsschule Limmattal* (Šveits)

1990 – *Zeugnis der allgemeinen Hochschulreife, Amplonius-Gymnasium Rheinberg* (Saksamaa)

2005 – *Slutbetyg, Gislaveds Gymnasium (Rootsi)*

2009 – *Attestat o srednem (polnom) obštšem obrazovanii, Srednjaja obštšeobrazovatel'naja škola N14, g. Nižnego Novgoroda* (Venemaa)

2008 – *Baccalauréat général, Lycée Jean Jaures le Creusot* (Prantsusmaa)

2. Eesti Vabariigi kvalifikatsiooni märkimine

Eesti Vabariigi haridussüsteemis välja antud kvalifikatsioone märgitakse analoogselt välisriigi kvalifikatsioonidega – originaalis ja koos õppeasutuse nimetusega (samuti originaalis) nagu see oli kvalifikatsiooni andmise hetkel.

Kõrghariduskvalifikatsioonid märgitakse nii, nagu on kantud diplomile. Kui diplomil on kraadi nimetus ladina keeles, on soovitav ka dokumentides nõnda märkida.

Näited:

1996 – *baccalaureus artium* kraad koreograafias, Tallinna Pedagoogikaülikool

2006 – haridusteaduse bakalaureuse kraad, Tallinna Ülikool

2003 – magistri kraad õigusteaduses, Akadeemia Nord

Kuni 1994 (mõnede kõrgkoolide poolt kuni 1998) ei antud pärast kõrghariduse esimese astme (tavaliselt 4- kuni 6-aastase nominaalajaga ülikooliõppe) lõpetamist akadeemilist kraadi ega muud kvalifikatsiooni. Sarnaselt antakse või on antud diplom õppekava täitmise kohta diplomi-, kutsekõrgharidus- ja rakenduskõrgharidusõppes. Kvalifikatsiooni nimetus ei ole kantud diplomile, kuid saadud kvalifikatsioonidel on oma üldnimetus. Vastaval juhul on soovitav kasutada üldnimetust viitega õppekavale.

Näited:

1994 – kraadita diplom (metsatööstus), Eesti Põllumajandusülikool

1995 – kraadita diplom (ökonomisti nimetus), Tallinna Tehnikaülikool
2001 – diplomioõppe diplom (talukujundus ja rahvuslik käsitöö), Viljandi Kultuurikolledž
2002 – kutsekõrghariduse diplom (õe põhikoolitus), Kohtla-Järve Meditsiinikool
2007 – rakenduskõrgharidusõppe diplom (päästeteenistus), Sisekaitseakadeemia

Üldhariduses, kutsehariduses, kutseõppes ja keskerihariduses on dokumendi nimi üldjuhul ka kvalifikatsiooni nimetuseks.

Näited:

1992 – keskkooli lõputunnistus, Tallinna 25. Keskkool
2005 – gümnaasiumi lõputunnistus, Tallinna Üldgümnaasium
1997 – lõputunnistus keskerihariduse omandamise kohta, Tallinna Polütehnikum
1998 – lõputunnistus kutse- ja keskerihariduse omandamise kohta, Tallinna Kergetööstustehnikum
1999 – lõputunnistus keskerihariduse baasil kutsekeskerihariduse omandamise kohta, Eesti Kosmeetikute ja Juuksurite Erakool

Kuni 1996 anti kutse- ja keskerihariduse lõpetajatele ka kutse, mis oli märgitud kas diplomile või eraldi kutsetunnistusele. Vastaval juhul on soovitatav kvalifikatsioonina märkida kutse.

Näited:

1993 – meditsiiniõde, Tallinna Meditsiinikool
1993 – kunstnik-meister, Tartu Kunstikool
1992 – 4. järgu kokk, Vigala Põllutöökool

3. Kvalifikatsiooni vastavuse lisamine

Välisriigi (sh endise NSV Liidu) ja varem kehtinud haridussüsteemides välja antud kvalifikatsioonidele on õigusaktidega lubatud kvalifikatsiooni nimetusele lisada vastavus Eesti kehtiva haridussüsteemi kvalifikatsioonile. Mõnede dokumentide puhul on vastavuse märkimine vajalik ja õigustatud. Vastavuse saab märkida välisriigi kvalifikatsiooni korral vaid juhul, kui vastavuse on määranud Eesti ENIC/NARIC keskus, kuna ainult nimetatud keskuse hinnang on üleriigiliselt ja kõigile asutustele siduv. Õppeasutuse või tööandja poolt hinnatud välisriigi kvalifikatsiooni vastavus, mille tulemuseks on kvalifikatsiooni tunnustamise otsus, on siduv vaid tunnustuse andnud asutuse piires.

Endise NSV Liidu ja Eesti Vabariigi varasemates haridussüsteemides antud kvalifikatsioonile võib lisada vastavuse juhul, kui vastavus on dokumendi koostaja või andmebaasi/registrisse kandja poolt selgelt tuvastatud.

Vastavus märgitakse kvalifikatsiooni nimetuse järele sulgudes.

Näited:

2005 – *filosofian maisteri* (magistrikraadile vastav kvalifikatsioon), *Tamperen yliopisto* (Soome)

2006 – *Laurea in Scienze Politiche* (bakalaureusekraadile vastav kvalifikatsioon), *Università degli studi Cagliari* (Itaalia)
1997 – rahvusvahelise ärijuhtimise bakalaureusekraad (magistrikraadile vastav kvalifikatsioon), Eesti Kõrgem Kommertsikool
2000 – *magister artium* (magistri- ja doktorikraadi vahel olev kvalifikatsioon), Concordia Rahvusvaheline Ülikool Eestis
1983 – majandusteadlane (magistrikraadile vastav kvalifikatsioon), Tartu Riiklik Ülikool (NSV Liit)
1982 – *kandidat pedagogičeskih nauk* (doktorikraadile vastav kvalifikatsioon), *Leningradskii gosudarstvennoi pedagogičeskii institut* (NSV Liit)

Kvalifikatsioonide märkimise ja kasutamise küsimustes saab lisateavet ja nõu Sihtasutuse Archimedes Eesti ENIC/NARIC keskusest aadressil gunnar.vaht@archimedes.ee, tel: 696 24 15.
